

Biënnale Kijkduin 2011

Hanneke Besseling en haar Chemistry-Creating new Worlds

■ TEKST: DRS. JAAP VERSTEEGH

Hanneke Besseling

Deze zomer wordt de Biënnale Kijkduin 2011 gehouden. Het is niet alleen een expositie van monumentale glaskunst, maar er is ook een indrukwekkend symposiumprogramma aan verbonden. Bovendien worden er rondleidingen en workshops gehouden, die speciaal bestemd zijn voor leerlingen van het havo-, het vwo- en het vmbo-onderwijs.

Sprankelend, gedreven en bijna bezeten. Als Hanneke Besseling, de directeur van de Biënnale Kijkduin spreekt over haar tweejaarlijkse tentoonstellingsproject, loopt zij over van enthousiasme. Zij levert dan ook een prestatie om trots op te zijn: het organiseren en samenstellen van een internationale tentoonstelling van glas- en lichtkunstwerken aan de kust bij Kijkduin, de zuidelijke badplaats van Den Haag. Haar enthousiasme geldt echter niet haar eigen presteren, maar het werk van haar kunstenaars. Dat is haar trots!

Nationale en internationale erkenning

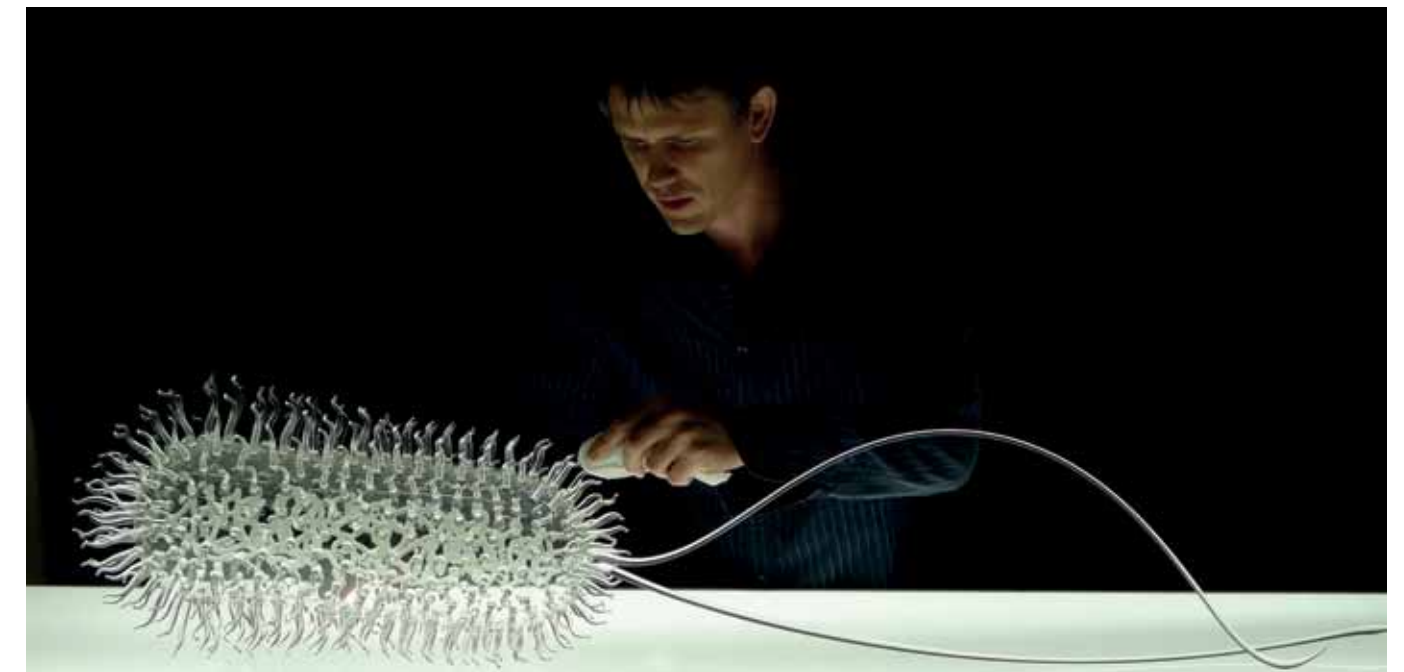
Op 1 juni zal koningin Beatrix de Biënnale

Kijkduin 2011 openen. Het is geen geheim dat de koningin de beeldende kunst een warm hart toedraagt. Maar het is eveneens bekend dat zij kritisch is en hecht aan een hoog artistiek niveau. In dat opzicht geldt haar bereidheid deze tentoonstelling te openen als een erkenning van kwaliteit. Daar geeft de weloverwogen selectie van de deelnemende kunstenaars door directeur Hanneke Besseling en curator Angela van der Burght ook alle reden toe. Maar de Biënnale omvat meer dan alleen een tentoonstelling. Glas is het medium van het licht. Glas is transparant, heeft een natuurlijke glans en straalt zuiverheid uit. Maar glas is ook een industrieel product, met innovatieve toepassingen die onmisbaar zijn in de chemie, de

telecommunicatie (glasvezel), de architectuur, de tuinbouw en de auto- en vliegtuigindustrie. Het thema van Biënnale Kijkduin 2011 is 'Chemistry-Creating new Worlds' en verwijst naar deze brede toepassing van glas. Tegen de achtergrond van dit wetenschappelijk gerichte thema is aan de tentoonstelling een symposium gekoppeld, dat er mede voor gezorgd heeft dat de Biënnale is opgenomen in het programma 'Our life, our future' van IYC 2011 -The international Year of Chemistry-, zoals dat is uitgeroepen door de Verenigde Naties. Het kan gezien worden als een ultieme internationale erkenning van kwaliteit.

Gerennommerde kunstenaars

Voor de Biënnale Kijkduin zijn uit acht

links Wouter Bolangier, Detail installatie 'Biosphere for a fragile World'. Foto: Wouter Bolangier.

boven Luke Jerram met glazen object, 'Escherichia coli' (vaak afgekort tot 'E. coli'). Foto: Luke Jerram.

landen kunstenaars geselecteerd, die hier in totaal twintig speciaal voor dit evenement gemaakte monumentale glaswerken exposeren. Als icoon van de buitentonstelling is aan het begin van de boulevard een aantal lichtgevende watertorens geplaatst van de Engelse 'lightdesigner' Bruce Munro (1959). Het is een enorme installatie, die eruitziet als een verzameling vloeibare batterijen van licht. Hierbij

geschiedenis bekend is geworden als 'readymade' van de dada-kunstenaar Marcel Duchamp. Door meerdere kunsthistorici werd dit werk destijds gezien als het einde van de kunst. Maar waar Duchamp dit rek toonde zonder flessen, is het nu te zien met flessen, waarmee Orta wil aantonen dat het eindpunt van een kunstontwikkeling ook kan dienen als beginpunt voor een nieuwe ontwikkeling. Het werk van de Belg

Nederlandse kunstenaars springt het poëtische werk van Mariëlle van den Bergh (1956) in het oog. Het is een grote boom met glazen takken, getiteld 'Gedroomde herinnering', gemaakt in samenwerking met Bernard Heesen. Glas belichaamt voor Mariëlle van den Bergh transparantie, het kwetsbare en het etherische in het leven. De grote inspiratiebron is de natuur, die zij op poëtische wijze interpreteert: de kracht van de natuurlijke fenomenen, de eeuwigheid, maar ook de vergankelijkheid. Het is maar een korte en willekeurige opsomming van namen, maar de diversiteit van de werken toont de rijkdom van de expositie aan.

Kunst, wetenschap en onderwijs

Waar de Biënnale Kijkduin zich echter werkelijk mee onderscheidt is de aandacht die er geschonken wordt aan de samenwerking tussen kunst en wetenschap. Op dit specifieke terrein heeft Hanneke Besseling zich laten adviseren door professor dr. ir. Mick Eekhout, hoogleraar Product Ontwikkeling aan de TU Delft. Het heeft geleid tot een indrukwekkend symposiumprogramma, met medewerking van onder meer de gastcurator van de tentoonstelling 'Beauty in Science' in museum Boijmans Van Beuningen, de geneticus en emeritushoogleraar dr. Hans Galjaard. Ook de president van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen, de wiskundige professor

dr. Robbert Dijkgraaf is hierbij betrokken. Hij schreef onder meer: 'Wetenschappers en kunstenaars worden beiden gedreven door verwondering, creativiteit, universaliteit en ontroering. Ze stellen zich open op, weten niet alle antwoorden, maar stellen vragen en willen verder komen. Kunst is vaak het gevolg van een persoonlijke zoektocht, terwijl wetenschappers samenwerken en elkaar opstuwten. Ik zou het prachtig vinden als de kunst er in slaagt beelden te vinden bij de kennis die wij produceren'. Dat is in feite wat Hanneke Besseling met haar Biënnale Kijkduin beoogt: de verbinding leggen tussen kunst, wetenschap en samenleving. Hierin speelt het onderwijs een belangrijke rol. Om die reden is er aan de Biënnale een educatief programma gekoppeld, gericht op de talentontwikkeling bij leerlingen van het voortgezet onderwijs. Elke rondleiding is de basis voor twee workshops. Met dit totaalprogramma ervaren havo-, vwo- en vmbo-leerlingen hoe fascinerend kunst, glas, chemie en duurzaamheid kunnen zijn. Tevens is bij voldoende financiering van Stichting Biënnale Kijkduin en de medefinanciering van geïnteresseerde scholen, een excursie naar het Nationaal Glasmuseum mogelijk. Een docent van het Koorenhuis reist met de leerlingen naar Leerdam voor een 'Kijk & Leer bezoek' aan het museum en aan de glasblazerij, waar de leerlingen kunnen deelnemen aan een workshop 'glasblazen'. Op deze wijze presenteert Hanneke Besseling met 'haar' Biënnale Kijkduin kunst, wetenschap en samenleving als een boeiend en inspirerend geheel, dat door een wederkerige beïnvloeding tot grote schoonheid kan leiden.

Meer weten

Bezoeken

Biënnale Kijkduin 2011
Tentoonstelling 'Chemistry - Creating new Worlds'
Locatie: Kijkduin - boulevard, duinen en deltaplein
02-06 t/m 26-06

Symposium 'Transparent Vision - The Art and Science of Glass'
Gemeentemuseum Den Haag
Stadhouderslaan 41, Den Haag
10-06

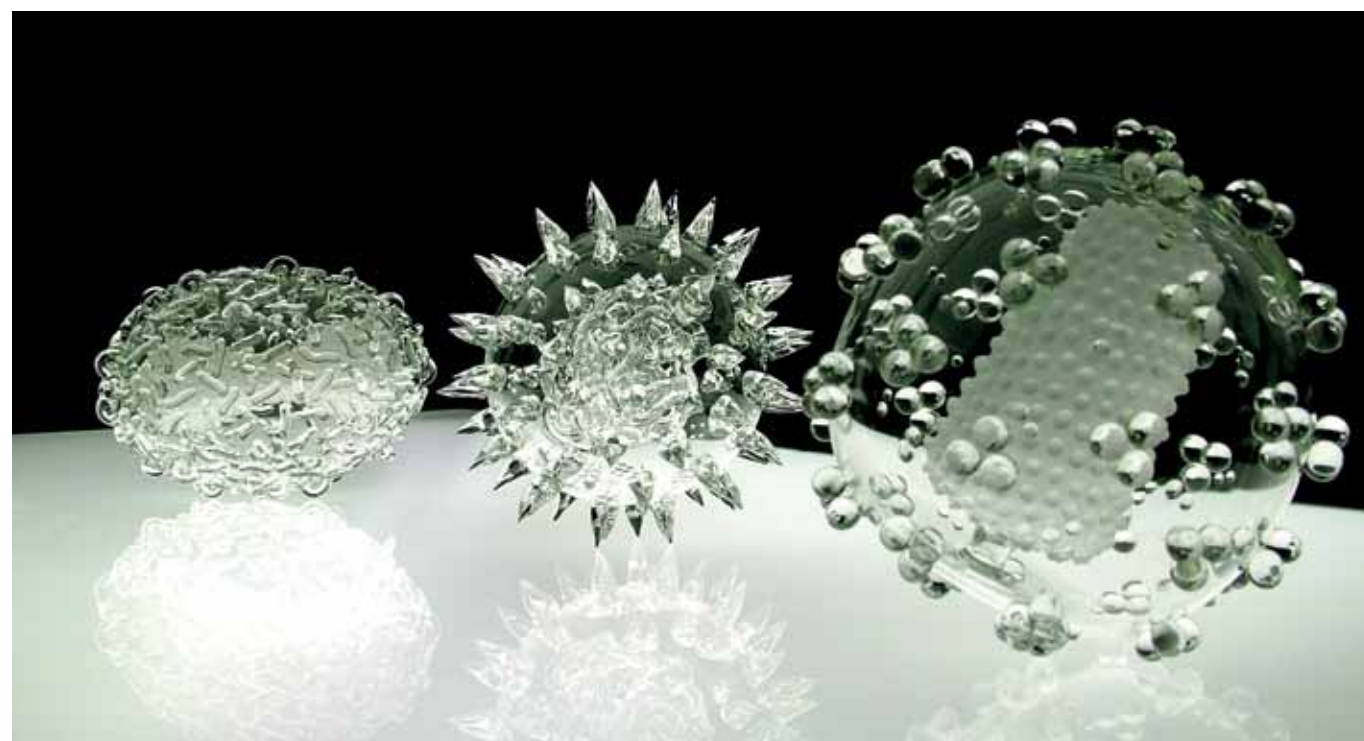
Voorstelling 'Ballade van de rijzende zon'
Tuinbouwkas Zwinbrothers, Monster
08-06 en 10-06

Informatie: www.biennalekijkduin.nl

Dit is wat Hanneke Besseling met haar Biënnale Kijkduin beoogt: de verbinding leggen tussen kunst, wetenschap en samenleving.

is gebruikgemaakt van LED-verlichting. De benodigde stroom wordt opgewekt met zonnereflectoren, want de tentoonstelling is geheel CO2-neutraal. Deze installatie van Munro is opgesteld aan de voet van de vuurtoren die dient als basis voor een andere installatie, getiteld 'Night Watch'. Deze is gemaakt door het Engelse kunstenaarsduo WOK-media (1978-1974). In de vuurtoren hebben zij vijftig paar glazen ogen geplaatst, die zij volgens een oude Chinese techniek van binnenuit beschilderd hebben. Deze ogen kijken en kunnen worden bekeken en evenals de watertorens stralen zij licht uit. Van het Argentijns-Britse kunstenaarskoppel Lucy en Jorge Orta (1966/1957) is een flessenrek te zien, zoals dat in de kunst-

Wouter Boulanger (1964) bestaat onder meer uit een glazen kas met een dertigtal glazen bloempotten met daarin glazen plantjes. Het onderwerp van dit werk is vanzelfsprekend de kweek en manipulatie van planten, maar het weerspiegelt in zekere zin ook het verleden van directeur Hanneke Besseling, die opgroeide in het Westland. Van de Brit Luke Jerram (1974) worden glazen verbeeldingen van bacteriën tentoongesteld. Jerram is uitvinder, onderzoeker en amateur wetenschapper. Hij richt zich in zijn onderzoek op de spanning tussen de schoonheid van kunst en hetgeen kunst verbeeldt. Zijn virussen van glas ogen wit en transparant, afstandelijk en uitdagend. Ze zijn kwetsbaar, maar sterk. Van de

links Luke Jerram, 'Viruses'. V.l.n.r. 'Smallpox', 15 x 10 cm, 'Untitled Future Mutation', 12 x 12 cm, 'HIV', diam. 20 cm. Geblazen glas. Photo: Luke Jerram.

boven Lucy + Jorge Orta, 'Bottle Rack', 2011. Waterflessen, stalen rek en boei, hoogte 175 cm.